

# PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LETNO—YEAR XVI.

Cena Note

je 25.00.

Entered as second-class matter January 22, 1918, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1893.

Chicago, Ill., sreda, 16. maja (May 16), 1923.

Subscription \$2.00  
Yearly

STEV.—NUMBER 115.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

## ARKANSASKE TOPLICE HOT SPRINGS V PO- VODNIJ IN PLAMENIH.

Oblak se je utrgal, in hudojnik i bližnjih hribov so vdrli v to slovito arkansko letovišče.

## OGENJ JE UNIJEL CELO VE- STO TEGOVSKIH IN DRUGIH POSLOPIJ.

Hot Springs, Ark., 15. maja.  
— To mesto mnogih nearoč je počni obiskala strašna povodenj in silen polar.

Koliko ljudi je mrtvih, še niznano.

Voda je prihramela z bližnjih hribov, ko se je utrgal oblak, ter razcepila mesto v tri sekcije, in silen ogenj se je pojavil na mnogih krajih.

Snoči niso našli še nobenih trupel.

Povodenj je prihramela v mesto iz zgornje soteske tamošnjega gorovja severno mesta Hot Springs, ker se je takoj utrgal oblak. Okoli polpetih popoldne je jelo strašno deževati. Deževalo je potem osemnajst ur neprehomoma, in opaziti je bilo najprej majhen nalin vode na Central ave., kjer se ta cesta spaja s parkom Wingtonom na severnem koncu doline.

Par minut zatem je začel divjeti pravi hudojnik po dolini.

Kansas City. — Celo mesto Hot Springs ogroža ogenj, kakor poročajo tukajšnji telefonski družbi.

Več oseb je bilo ozganih do smrti v hotelu Grand Rapids. Hotel Marquette je popoloma uničen in trgovski blok Marquette napol porušen.

(Dalej na 2. strani.)

## Ruska cerkev poslana noto v Anglijo.

Vrhovni svet ruske cerkve sporoča nadškofu v Londonu, da ne potrebuje "osvoboditve".

## Vojaške čete pod kon- trolo kompanije.

Britska jekarska družba v Novi Škotiji raspolaže z državnim milicijo.

Glace Bay, N. S., Kanada. — (Fed. Press.) — V novoskokati skorci je pridlo na dan, kake seje razmere vladajo v premogovnikem okolišu Nove Škotije. Družinski poslanec D. W. Morrison je izposoval, da so bili predloženi zbornici vsi dokumenti, ki se nanašajo na službo milice v stavkovnem okolišu rudarjev. Dokumenti so razkrili, da sta milice in policije popolnoma pod kontrolo in direkto British Empire Steel korporacije, katera posebuje premogovnike; britske bojne ladje so prispele z luko v Sydneju pripravljene na službo proti stavkarjem; vojaški častnik vedno sedi v pisarni družbe in prejema povelj.

Zaga je torej vera! Samo za delavce, da jih zanljive v stare sanje.

Leusanne, Švica, 15. maja. — Nova grško-turška vojna je zopet v vidiku. Grški zastopnik Venizelos je včeraj informiral Izmet pašo, da Grki imajo rajši novo vojno, kakor da bi plačali odškodnino Turčiji.

Poroča se, da imajo Grki 150,000 moš v Zapadni Traciji in govorijo o napadu na Carigrad.

Grška vlada zahteva, da Turki umaknijo zahtevo za vojno odškodnino in ne govorijo več o tem v Losani.

Dali Grki res izvrše grožnjo ali ne, zavisi od Anglije. — "Turčija je zmaga v vojni z Grško. Grki so imeli denar za ofenzivo v Mali Aziji in zdaj ga morajo imeti, da plačajo škodo, ki so jo naredili. Turki ne umaknijo zahteve za odškodnino," je rekel Izmet paša.

Charles Krumbein, ki je nastopal Workers party, je objubil popolno kooperacijo svoje stranke za združeno delavsko stranko.

Navzoč je bil tudi Robert Morne Lowett, rektor dikaške univerze in urednik liberalne revije "The New Republic", ki je rekel, da podlaga novi stranki mora biti delavstvo.

Pravljilna svojo uro, pa se je vendar venila o pravem času na delo.

Laporte, Ind. — Dekis Marija Graneček se odlikuje v tem, da je edina oseba v tem mestu, ki je kdaj pogolnila svojo uro. Ko se je odpravljala s dela domov, si je dela uro v usta, da si je mogla umiti obráz in roke. Med tem časom pa ji je ušla ura v grio, in dokle jo je počela. Naslednji dan se je vrnila na delo, ne da bi bila zamudila le eno minuto svojega časa.

Državna policija opravlja stavkoško službo v jekarnah iste družbe v Sydneju. Policej je prejel od družbe dnevno \$4, hranilo in stanovanje; družba je tudi preskrbela policejam nove uniforme.

## Napredni rudar pone- srečili.

Ograjenček, predsednik krajevne rudarske unije v Avelli, Pa., ubit v rovi.

Baltimore, Pa. — Napredni mednarodni odbor unije rudarjev (Progressive International Committee of the United Mine Workers of America) sporča žalostno vest, da je Rudolf Ograjenček, predsednik krajevne unije štev. 1255 v Avelli, Pa., smrtno ponešrečil pri delu, ko je padla nanj plasti premoga. Ograjenček je bil eden voditeljev gibanja naprednih rudarjev v 5. distriktu, ki ga bodo telko pogrešali. Zapisuji se v rovi in šest otrok.

SAMUEL GOMPERS RAZBRE-  
MENJEN V TOZBI RADI RAZ-  
ZALJENJA ČASTI.

Washington, D. C. (Federated Press). — Samuel Gompers je sodišče razbremeno vseh obdelovalcev, ki je zavrglo tožbo, vloženo proti njemu in štirim lokalnim uradnikom radi razdaljenja časti na \$25,000.

Arkansaske toplice HOT SPRINGS V PO-  
VODNIJ IN PLAMENIH.

Oblak se je utrgal, in hudojnik i bližnjih hribov so vdrli v to slovito arkansko letovišče.

OGENJ JE UNIJEL CELO VE-  
STO TEGOVSKIH IN DRUGIH  
POSLOPIJ.

Hot Springs, Ark., 15. maja.  
— To mesto mnogih nearoč je počni obiskala strašna povodenj in silen polar.

Koliko ljudi je mrtvih, še niznano.

Voda je prihramela z bližnjih hribov, ko se je utrgal oblak, ter razcepila mesto v tri sekcije, in silen ogenj se je pojavil na mnogih krajih.

Snoči niso našli še nobenih trupel.

Povodenj je prihramela v mesto iz zgornje soteske tamošnjega gorovja severno mesta Hot Springs, ker se je takoj utrgal oblak. Okoli polpetih popoldne je jelo strašno deževati. Deževalo je potem osemnajst ur neprehomoma, in opaziti je bilo najprej majhen nalin vode na Central ave., kjer se ta cesta spaja s parkom Wingtonom na severnem koncu doline.

Par minut zatem je začel divjeti pravi hudojnik po dolini.

Kansas City. — Celo mesto Hot Springs ogroža ogenj, kakor poročajo tukajšnji telefonski družbi.

Več oseb je bilo ozganih do smrti v hotelu Grand Rapids. Hotel Marquette je popoloma uničen in trgovski blok Marquette napol porušen.

Snoči niso našli še nobenih trupel.

Povodenj je prihramela v mesto iz zgornje soteske tamošnjega gorovja severno mesta Hot Springs, ker se je takoj utrgal oblak. Okoli polpetih popoldne je jelo strašno deževati. Deževalo je potem osemnajst ur neprehomoma, in opaziti je bilo najprej majhen nalin vode na Central ave., kjer se ta cesta spaja s parkom Wingtonom na severnem koncu doline.

Par minut zatem je začel divjeti pravi hudojnik po dolini.

Kansas City. — Celo mesto Hot Springs ogroža ogenj, kakor poročajo tukajšnji telefonski družbi.

Več oseb je bilo ozganih do smrti v hotelu Grand Rapids. Hotel Marquette je popoloma uničen in trgovski blok Marquette napol porušen.

Snoči niso našli še nobenih trupel.

Povodenj je prihramela v mesto iz zgornje soteske tamošnjega gorovja severno mesta Hot Springs, ker se je takoj utrgal oblak. Okoli polpetih popoldne je jelo strašno deževati. Deževalo je potem osemnajst ur neprehomoma, in opaziti je bilo najprej majhen nalin vode na Central ave., kjer se ta cesta spaja s parkom Wingtonom na severnem koncu doline.

Par minut zatem je začel divjeti pravi hudojnik po dolini.

Kansas City. — Celo mesto Hot Springs ogroža ogenj, kakor poročajo tukajšnji telefonski družbi.

Več oseb je bilo ozganih do smrti v hotelu Grand Rapids. Hotel Marquette je popoloma uničen in trgovski blok Marquette napol porušen.

Snoči niso našli še nobenih trupel.

Povodenj je prihramela v mesto iz zgornje soteske tamošnjega gorovja severno mesta Hot Springs, ker se je takoj utrgal oblak. Okoli polpetih popoldne je jelo strašno deževati. Deževalo je potem osemnajst ur neprehomoma, in opaziti je bilo najprej majhen nalin vode na Central ave., kjer se ta cesta spaja s parkom Wingtonom na severnem koncu doline.

Par minut zatem je začel divjeti pravi hudojnik po dolini.

Kansas City. — Celo mesto Hot Springs ogroža ogenj, kakor poročajo tukajšnji telefonski družbi.

Več oseb je bilo ozganih do smrti v hotelu Grand Rapids. Hotel Marquette je popoloma uničen in trgovski blok Marquette napol porušen.

Snoči niso našli še nobenih trupel.

Povodenj je prihramela v mesto iz zgornje soteske tamošnjega gorovja severno mesta Hot Springs, ker se je takoj utrgal oblak. Okoli polpetih popoldne je jelo strašno deževati. Deževalo je potem osemnajst ur neprehomoma, in opaziti je bilo najprej majhen nalin vode na Central ave., kjer se ta cesta spaja s parkom Wingtonom na severnem koncu doline.

Par minut zatem je začel divjeti pravi hudojnik po dolini.

Kansas City. — Celo mesto Hot Springs ogroža ogenj, kakor poročajo tukajšnji telefonski družbi.

Več oseb je bilo ozganih do smrti v hotelu Grand Rapids. Hotel Marquette je popoloma uničen in trgovski blok Marquette napol porušen.

Snoči niso našli še nobenih trupel.

Povodenj je prihramela v mesto iz zgornje soteske tamošnjega gorovja severno mesta Hot Springs, ker se je takoj utrgal oblak. Okoli polpetih popoldne je jelo strašno deževati. Deževalo je potem osemnajst ur neprehomoma, in opaziti je bilo najprej majhen nalin vode na Central ave., kjer se ta cesta spaja s parkom Wingtonom na severnem koncu doline.

Par minut zatem je začel divjeti pravi hudojnik po dolini.

Kansas City. — Celo mesto Hot Springs ogroža ogenj, kakor poročajo tukajšnji telefonski družbi.

Več oseb je bilo ozganih do smrti v hotelu Grand Rapids. Hotel Marquette je popoloma uničen in trgovski blok Marquette napol porušen.

Snoči niso našli še nobenih trupel.

Povodenj je prihramela v mesto iz zgornje soteske tamošnjega gorovja severno mesta Hot Springs, ker se je takoj utrgal oblak. Okoli polpetih popoldne je jelo strašno deževati. Deževalo je potem osemnajst ur neprehomoma, in opaziti je bilo najprej majhen nalin vode na Central ave., kjer se ta cesta spaja s parkom Wingtonom na severnem koncu doline.

Par minut zatem je začel divjeti pravi hudojnik po dolini.

Kansas City. — Celo mesto Hot Springs ogroža ogenj, kakor poročajo tukajšnji telefonski družbi.

Več oseb je bilo ozganih do smrti v hotelu Grand Rapids. Hotel Marquette je popoloma uničen in trgovski blok Marquette napol porušen.

Snoči niso našli še nobenih trupel.

Povodenj je prihramela v mesto iz zgornje soteske tamošnjega gorovja severno mesta Hot Springs, ker se je takoj utrgal oblak. Okoli polpetih popoldne je jelo strašno deževati. Deževalo je potem osemnajst ur neprehomoma, in opaziti je bilo najprej majhen nalin vode na Central ave., kjer se ta cesta spaja s parkom Wingtonom na severnem koncu doline.

Par minut zatem je začel divjeti pravi hudojnik po dolini.

Kansas City. — Celo mesto Hot Springs ogroža ogenj, kakor poročajo tukajšnji telefonski družbi.

Več oseb je bilo ozganih do smrti v hotelu Grand Rapids. Hotel Marquette je popoloma uničen in trgovski blok Marquette napol porušen.

Snoči niso našli še nobenih trupel.

Povodenj je prihramela v mesto iz zgornje soteske tamošnjega gorovja severno mesta Hot Springs, ker se je takoj utrgal oblak. Okoli polpetih popoldne je jelo strašno deževati. Deževalo je potem osemnajst ur neprehomoma, in opaziti je bilo najprej majhen nalin vode na Central ave., kjer se ta cesta spaja s parkom Wingtonom na severnem koncu doline.

Par minut zatem je začel divjeti pravi hudojnik po dolini.

Kansas City. — Celo mesto Hot Springs ogroža ogenj, kakor poročajo tukajšnji telefonski družbi.

Več oseb je bilo ozganih do smrti v hotelu Grand Rapids. Hotel Marquette je popoloma uničen in trgovski blok Marquette napol porušen.

Snoči niso našli še nobenih trupel.

Povodenj je prihramela v mesto iz zgornje soteske tamošnjega gorovja severno mesta Hot Springs, ker se je takoj utrgal oblak. Okoli polpetih popoldne je jelo strašno deževati. Deževalo je potem osemnajst ur neprehomoma, in opaziti je bilo najprej majhen nalin vode na Central ave., kjer se ta cesta spaja s parkom Wingtonom na severnem koncu doline.

Par minut zatem je začel divjeti pr





## PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOSTE

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOSTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročna: Zednjene države (izven Chicago) \$5.00 na leto. \$2.50 za pol leta in \$1.25 za tri mesece; Chicago \$6.00 na leto, \$3.25 za pol leta, \$1.65 za tri mesece, in za inozemstvo \$8.00.

Naslov na vse, kar ima stik s Notoom:

"PROSVETA"

2657-59 S. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovenia National Benefit Society,

Owned by the Slovenia National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$5 per year; Chicago \$6.00, and foreign countries \$8.00 per year.

"MEMBER of The FEDERATED PRESS"

## O Einsteinovi teoriji.

Piše Zvonko Novak.

(Nadaljevanje.)

Ali to še ne izdostuje. Če se omejuje na to, kar je skupnega obema dogodkoma, ju ne bo v stanu razločevati kakor nekaj dvojega. Ustvariti mora kak drug odnos med njima. In to storí, če reče, da sta "na različnih mestih": cvetlica je na enem "mestu" in roka na drugem. Na ta način si ustvari pojem o prostoru. In če pritegne isti odnos dnevi dogodkom, ki jih doznavata, se zavaja "neskončnega prostora". Snov, prostor — to sta dve vrsti odnosnosti med dogodki, ki sta se pojavljata v njegovem umu kot dva posebna pojma iz skupnega vira — iz dogodkov samih.

Ali pa izdostujejo ta domavanja in pojmovanja, da je opazovalec v stanu jasno misliti in pojmiti svet okoli sebe? Ne popoloma. Kajti snov in prostor ne moreta ustvarjati odnosnosti do vseh dogodkov, ki jih doznavata. Pomislite na tretji dogodek! Recimo, da čuti nekakmo bodočo bolest v svoji roki. Kako mora postavljati to v odnosnost dnevišča dogodkov, o katerih smo že razpravljali — v odnosu občelinskega prileta na roko? Postorovi odnosaji so isti, če si mislimo in predstavljamo, da ni nobenega gibanja med obema dogodkoma. Snovne odnosnosti so iste — čebela in roka. On mora najti tretjo vrsto odnosnosti. Zastranega mora reči, da se je en dogodek pripeljal "pred" drugim. S posplošenjem te odnosnosti si ustvari pojem "časa."

Snov, prostor in čas so relativne vrste odnosnosti med dogodki. In zdi se, da so v stanu zadočati celoti nekiva narava na reden način. Snov, prostor in čas zadočajo vsem stvarem. Načobiskovalec se jih posluži v svrhu svojih misli; predajo jih svojim naslednikom, rod za rodom, dokler jih človek ne smatra za temeljne pojme človeškegauma, in ubogi dogodek, zakonit oče vsem trem, se pogreze v vrsto odvisnih elementov.

Ta ideja o snovi, prostoru in času tudi na dan modernega načela relativnosti. Treba je po sebi ponuditi, zakaj, brisko jih človek enkrat dobro zapade, izgine večji del mnogih težkoč, ki ovirajo pravilno pojmovanje tega predmeta. Dogodek je neposredna bitnost doznanja in pojmovanja; narava je skupna vso vseh dogodkov, in vsako miselno orodje, ki se ga posluži načelu umovanja, ima svoje počelo v dogodkih. Dva opazovalec načelu narave ne vidita morda iste snovi z istimi očmi, ali dogodki pa so jima isti, ker le-ti sestavljajo napoleč vnajni teleoni ali fizični svet. Kaj pa prostorninska, časovna in snovna odnosnost, ki jo opazovalec vidi med dogodki: ali jima je ista? Očividno ni neobhodno potrebno, da bi jima bila ista. Brez preizkusnega doganjana nismo na noben način upravičeni reči, da se bo zdela naprimer Dunajska cesta v Ljubljani od južnega kola do glavnega početev, ki jih doznavata. Ako bi se odgovarjalo takoj na vsako pismo, ko je dostavljeno, bi se za te odgovore potratilo po nepotrebnem veliko časa, ker bi se moral odlagati drugo nujno delo. Pozdrav vsem!

Takšna dejstva so nam predložena v poizkusu, ki smo ga omenili že poprej, in pa v drugih poizkusih, v katerih so izvedenci in znanstveniki opazovali premikanje v etru. Nadalje jih je tudi dogmati na podlagi gotovih astronomičnih opazovanj, o katerih hočem govoriti pozneje. Teorija relativnosti je dosegla prestala še vsako preizkušnjo. In v zadnjem času jo je potrdilo tudi neposredno izkustvo s pomočjo znanstvenih preizkusov. Sedaj je jasno, zakaj se ni očitovala relativnost prostora in časa tako dolgo preden. Efekt ali učinek je tako nesmeten in majhen za hitrosti, ki se jih navadno poslužujemo, da ga je popolnoma nemotno opaziti. Silno velike hitrosti in dolgotrajnega opazovanja je treba, preden se jame pojavljati njegova važnost.

(Dalej prihodnjo sredo.)

"Oh," utegnete vam, "ali gornja opazovalec sta v različnih okoliščinah. Različno razpoloženje imata, različno zgodovino, različno čustveno stanje. Torej njeni čustveni odnosaji med dogodki morajo neizbremeniti različni. Oba sta v popolnoma različnem položaju, a čas in prostor pa sta docela neodvisni od naših razpoloženj, naše zgodovine in naših čustev."

To je popolnoma tako. Čas in prostor so ne izpreminjata z našimi čustvi. Ali s tem pa se ni rečeno, da se ne izpreminjata z nimerem. Čustva so relativna ali odnosna, ker so odvisna od našega čustvenega stanja ali položaja. Ali bi mar ne mogla biti prostor in čas odvisna od našega prostorninsko-časovnega stanja? Ali ju mar ne more izpremeniti ali predvračati naše gibanje, n. pr. izpremenba našega položaja v prostoru in naša stališča v časovnem napredovanju? Na vsak način se zdi, da je to nekaj možnega. Če se n. pr. jaz premikam relativno napram vam, mi neobhodno potrebno, da bi bila moja prostorninska in časovna odnosnost med dogodki, ki jih doznavata. Pomislite na tretji dogodek! Recimo, da čuti nekakmo bodočo bolest v svoji roki. Kako mora postavljati to v odnosnost dnevišča dogodkov, o katerih smo že razpravljali — v odnosu občelinskega prileta na roko?

Postorovi odnosaji so isti, če si mislimo in predstavljamo, da ni nobenega gibanja med obema dogodkoma. Snovne odnosnosti so iste — čebela in roka. On mora najti tretjo vrsto odnosnosti. Zastranega mora reči, da se je en dogodek pripeljal "pred" drugim. S posplošenjem te odnosnosti si ustvari pojem "časa."

Ali tudi izkustvo ima svoje meje. Na poti iz Ljubljane do Zidanega mosta kaže vaša ura "nastanek" čas, kolikor morete sediti vi: vendar pa je bilo možno, da ni šla vaša ura prav. Ali razliko je bila tako majhna in neznatna, da niste mogli opaziti tečaja. Če bi mogli potovati z isto hitrostjo 100,000 let, ali če bi se mogli premikati s hitrostjo 100,000 milij za sekundo, ali bi vam ne moglo izkustvo pokazati, da je bil vaš posređenji zaključek pravilen? Seveda je izkustvo končni sodnik v načelu slučaju, ali to izkustvo nam da sodbo natanko v smislu dejstev, ki jih doznavata. Če se hodemo dokopati do resnice, nam je pojasnititi vsa dejstva. In sedaj nastane vprašanje: Ali moremo napraviti poizkus, s katerim se da dodobra dognati to, da sta prostor in čas različna odnosnost med dogodki: ali jima je ista? Očividno ni neobhodno potrebno, da bi jima bila ista. Brez preizkusnega doganjana nismo na noben način upravičeni reči, da se bo zdela naprimer Dunajska cesta v Ljubljani od južnega kola do glavnega početev, ki jih doznavata. Ako bi se odgovarjalo takoj na vsako pismo, ko je dostavljeno, bi se za te odgovore potratilo po nepotrebnem veliko časa, ker bi se moral odlagati drugo nujno delo. Pozdrav vsem!

Knjizevne vesti.

Trbovje. Tone Selškar, Založba "Socialna Matica" v Ljubljani.

To je prva zbirka pesnitev Toneta Selškarja, znanega delavskoga pesnika v stari domovini. Večidel tu zbranih pesmi je bilo objavljenih v "Rdečem pilotu" in "Kresu", nekaj tudi v "Ameriškem družinskem koledarju".

Selškar je počel nove šole, pesnik svobodnega verza, ki zavrača staro pravilo ritma in rime, izvzemši tupatam. Ali to ni glavno. Selškar je prvi slovenski pesnik v stari domovini, ki v čudovito lepih verzih slike življenje proletariata, nevolje in trpljenje dela, predvsem trboveljskega rudarja. Njegova zbirka "Trbovje" je posvečena "vsem sajastnim bratom in sestram, ki umirajo na načelu, s krvjo omadeževanem planetu". Selškar je proletarski, revolucionarni pesnik. Iz njegovih pesmi, od prve do zadnje, odmeva strašna obtožba sedanjih krvičnih razmer, odseva bolestni slike mukotrpnih ljudi-proletarjev, veje krepak revolucionarnih duhov.

Slišerni razrednozavedni delavec bi moral čitati te pesmi. Slovenski delavec v Ameriki je ravnotako predmet izkorisčanja, kar kar njegov brat v stari domovini: tudi on je pesnikov "sajast-brat". Sezite torej po tem krasnem proizvodu proletarske umetnosti in čitajte, čitajte, čitajte, da boste znali vse pesmi na pamet!

Knjizica se dobija pri "Proletercu", 3639 W. 26th St., Chicago, Ill. in stane trdo vezana 75c, menevo vezana pa 50c.

Bogata zlato-bakrena žila odkrita. El Paso, Tex. — Bogata žila zlata in bakrene rude je bila odkrita zadnje dni v Jeronu, Ariz. Žila se nahaja 800 čevljev pod površjem in je lastnina družbe United Verde Extension Mine. Tona rude ima 50 odstotkov čistega bakra in 58 čistega zlata.

## LISTNIČICA UREDNITVA.

Livingston, Ill. — Vali dopis smo prejeli prepozno za zadnjo sredino izdaje, zato smo ga odločili za dnasino izdajo, ker sami želite, da bi bili priobčen v tedenški četrtki. — Pozdrav!

Uredništvo priporoča vsem do-

pisovalcem kakov je pogostokrat

je priporočalo, da pošljajo dopi-

se zlasti za tedenško izdajo, če

mogoče, že en teden prej. Nekateri

dopisovalci pridejo z dopi-

som ali naznanim prav v zadnji

trenutku ali pa prepozno,

ko je list že bil v tisk. Uredni-

štvo v takem slučaju ne more po-

magati, potem pa vprašujejo, kaj

je z dopisi in se je, da niso bili

priobčeni. Od nekaterih dopisoval-

kov, ki so želeli, da gredo njih do-

pisi v sredino četrtka ali pa je

uredništvo samo zadržalo dopise

za tedenško izdajo, ker so se ti-

kali iniciativi, je uredništvo prej-

lo vprašanje, zakaj dopisi niso bili

priobčeni prej, dočim so bili drugi,

ki so bili posneje pisani že

listu. Da, bili so v listu, ali v

četrtku; teh dopisov uredništvo

ne more hraniti na potem, ko bodo

priobčeni prej pisani dopisi v

sredini četrtki. — Uredništvo

vedno gleda, da prihajajo dopisi

saporedoma v list, kakor priha-

jajo.

Uredništvo razdeljuje ugodi-

vsem naročnikom in članom, pri-

poroča pa, naj ne bo kakne ne-

strepnosti. Nekateri člani pišejo,

da mora biti priobčeno kakor pi-

šano, neglede na to, če je dovolje-

no v emalu zakonov ali ne. Da-

lje nekateri pišejo, da morajo biti

dopisi priobčeni brez popravka,

čeprav je v vsaki vrsti dopisa ved

popravki. Nekdo je pisal, da

mora biti priobčeno do pličice, pa

v vsem dopisu ni bilo niti ene pi-

čke, temveč vse skupaj dolg od-

stavek brez kakega stavka in z

vejico na koncu vsake besede.

Strpnost in složno sodelovanje

hostes prinesla zadovoljstvo vsem.

Knosa, Wis. — Da, prejeli

mo. Hvala! — Pozdrav!

Vsem, ki so poslali gradivo za

zgodovinski spis. — Nekateri bra-

teži se iz sestre, zakaj mi, ki smo

starla republika, ne kontroliramo

naših lincarskih tolpi. Nato se mi

ujudno poklonimo in začemo

govoriti o drugem predmetu.

Dobitna banditska epizoda nam

lahko prinese novo kolonijo.

Nemški imperialisti so dobili kon-

cessijo v Santungu, ko so kitajski

banditi ubili dva nemška minjan-

arje. Na isti način so tudi Fran-

cozi prišli do svojih koncesij. Vse

to izgleda, da so bili banditi na-

padi organizirani. Mednarodni

imperialisti so zmožni vsega.

Novice iz Jugoslavije: Radič in

Koridor sta, načelišča kronano re-

publiko magarou na hrbet, ki zdaj

menca z njim prot





nadja: Zdravnik mu je svetoval, da gre v bolnišnico in ker je vedel, da mora biti v bolnišnici tudi njen prijatelj, je šel k njemu v svrhu, da izve, če bi ne mogla iti skupaj. K drugemu prijatelju pa je šel, da se od njega poslov, ker ga prosi, da naj nekolič pazi na njegove zadeve, dokler bo on odsoten. Ponujen mu je bil pri tej prilžnosti kozarec vina, katerega sicer ni popinoma izplil, temveč le polovico. Nihče pa ga ni videl, temveč je društvo te znano, ker je on nekemu bratu to sam povedal, avest si da s tem ni kršil pravil.

V poštovanju do to in druge okoljine tega slučaja, je bil od naše strani upjet sklep, da se razsoda prve instance razveljaviti, ter se bratu Kočevarju nakaza v izplačitev tudi tista dva dni bolniške podpore, za katere ga je prva instance kaznovala.

Meseca septembra leta smo odklonili bolniško podporo sestri Teresiji Mahničevi, članici društva "Jugoslovani", št. 186 v Granville, III., na podlagi nezadostne zdravnika oskrbe v njeni bolezni, ki je trajala od 3. junija pa do 18. julija. Svetka, katero je sestri izgubila valed tega, znaša \$38.00.

Sestra je namreč bila iz razloga, ker nji domači zdravnik ni nje pomagal, prisiljena se obrniti na zdravnika, ki je bil oddaljen od njenega bivališča 31 milij, kateri pa drugade slovi kot dober zdravnik. Ta je nji dal zdravila, ter je nji reklo, da ko jih porabi, naj pride po druga.

Pota so bile valed dejstva takrat slab in tako je priljalo, da vse, das bolesni ni šel ved k zdravniku, temveč so samo pisali po zdravila, kadar so pošle. To ter dejstvo, da je zdravnik napisal na bolniško nakaznico, da se lahko giblje na prostem, medtem ko je ona sama pripoznala, da je njen stanje postalo tako slabo, da je bila nad teden dni primorana ležati v postelji, ja sas privideo, da smo smatrali zdravnika oskrbo kot nezadostno in smo odklonili bolniško podpogo, za ves čas njene bolezni.

Ker pa so se v tej zadevi našli novi fakti, ki nam takrat niso bili smarci, oziroma niso bili navedeni, smo zadevo vzel in enkrat v pretraz.

Fakti, ki nam niso bili smarci, obetajojo v tem, da se je nam do kazalo, da so bili v telefonični svetnosti z zdravnikom. "Nadalje da se je njen stanje poslabšalo, so tudi poklicali domačega zdravnika, od katerega pa niso zahtevali, da bi bil obisk na nakaznici zabeležil. S tem se je nam dokazalo, da so poskušali napraviti najboljše, kar je njim v danih razmerah paš bilo mogoče napraviti, kajm temu pa še zdravnika oskrba sestre ni bila takša, kot smo opravičeni od naših bolnih članov zahtevati, ali kot bi bilo za šteleti.

Iz tega razloga je bilo sklenjeno, da se sestri Teresiji Mahničevi nakaza bolniška podpora za deset dni sveta \$10.00. Ostalih \$28.00 pa bo morala trpeti, ker pravila so kajib novedoprinjenim faktom se vse eno precej kršena.

Brat Matt Babič, član društva Stevilka 121, v Detroit, Mich., meseca septembra leta 1920 bil podprt v jarku (sewer) pri gradbenem delu. Zlomilo mu je pri tem štiri rebra ter se mu je baje ustregala tudi trebušna mrena. Brat je bil od tega časa neprenosoma na bolniški podpori do 27. januarja t. l.

Vendar pa se mu bolniška podpora od dne 23. avgusta naprej od strani bolniškega tajnika ni več nakazala, ker je obstajal sum, da je brat sposoben opravljati kakšna dela. Preiskan je bil od petih zdravnikov, katerih izjave so bile različne. Eden je izjavil, da je sposoben za delo, ter si samo sam domislih, da ni, drugi pa izjavil, da je telo drugade zdrava, bolan pa je na živilih in tako naprej.

Skozi prizadevanje brata Petriča in seveda tudi društva, št. 121, je bil brat Babič končno preiskan od specialističa dr. Rich. McHeana, ki je izjavil, da njegova bolezni obetajo v tem, da ne zna maliti, da je zdrav, temveč je težno preprizan, da je nesposoben za vsako delo. Zahteva, da tako bolesen poseben nadin zdravljenci, ker če bi se ga sililo v stanju, kot se je zahteval, takoj delati, bi postal še bolj nervos in njegovo preprizanje bi se še bolj utrdilo. Brat Babič, da ne rabi še toliko zdravil kot pa pravilnih suggestij. Po novem nadin zdravljenci bodo postal močen delati lajša dela v preteklu 14 dni do enega meseca

od pričetka tega zdravljanja. Trditve tega zdravnika se je izpolnila.

Zraven zgoraj omenjene zadržane bolniške podpore brat Babič je zahteva povrnitev svote \$24.00 za razne zdravnike preiskave, ter povrnitev svote \$16.50, katera svota mu je baje svoječasno bila zadržana od društva.

Prva instance mu je odobrila bolniško podporo od 16. decembra 1922 pa do 10. januarja 1923, vse ostale zneski pa so se odklonili. Brat valed tega smatra, da se mu godi krivica in je vložil priziv.

Po vpogledu v vse listine zdravnike izjave in tako dalje tikajočih se te zadeve, je glavni porotni odbor sprejet sklep, da se razsode, da budem pri prvi prilnosti predložil zadevo merodajuji instanci.

John Underwood,  
Martin Želaznikar,  
Fred A. Vider,  
John Terčelj,  
John Gorick.

## POZOR ROJAKI!

Oktobre 2. novembra 1922 je prišel k meni na stanovanje in brano neki John Dorogajčič rodom iz Sremu od Vukovara. Prisel je reval skoro bos in neg, ter brez vseh sredstev, da bi sem mu delo, mu kupil potrebne oblike in premogarsko orodje in tem so pomagali tudi drugi, ki so bili nahrazeni in stanovanju pri meni. Združkom se je zelo lepo ponatal in posetil tako, da smo ga prav radi imeli. Pripovedoval nam je, da mu pride ženska iz starega kraja in stoji v Sharon, Pa., a da je on sedaj brez denarja in potrebuje pomoči, sa kar smo ga obdalovali in mu vsi vsak nekaj pomagali. Pomagali sem mu preskrbiti delo v najdaljšičnih delih in pa le ni bil zadovoljen in že vedno godiral, da ne more biti zadovoljen. Delal se je vedno boljšev in celo zahajal k zdravniku in tako ostajal doma, kar smo vse verjeli. K mani prihaja dnevnik Prosveta in vse tedenkov in večje kadar smo čitali in lista dobre in nedobrene članke je vedno in zavajjal, da, da ta list ni dober in da piše in zavajja čres vero in Boga, samega papada itd. Nekaj dne je prejel svoje plačilo dok za \$118 je pa odšel drugam ga izmenjati da je tako ogrej pličati svoje dolgovne, kmalu zatem je odšel drugam in soperje rojaka na enak način farhal. Nekaj dne pa je izginil vsega ga je nad potrebo. Vsega tega oponzirjam rojaka naj se varujejo pred tem ptičkom, da so vam ne pripeti kot se je meni in drugim rojkom tukaj. Andrej Paruščič, Box 58, Pierce, W. Va.

(Advertisement)

ROJAKI SLOVENCI,  
POZOR!

Kadar prideš v Chicago in imate hovkcev ali drugo pohištvo na kolodvoru, ne ozirajte se okrog kje boste dobili Ekspresmana, da vam prilepi stvari na dolodenno mesto, ameš takoj se obrnite na moj naslov 1844 So. Racine Ave. ali pa poščite po telefonu, Canal 4578. To naj velja tudi onim rojkom, ki greveni v Chicago. To delo opravim jas prav po zmerni ceni. Jamčim pa, da bo vsekodobno s mojo postrebo zadovoljen, ker imam že 14 let skrbnje v ti stroki.

FRANK UDOVICH,  
1844 So. Racine Ave., Chicago, Ill.

## NOVI NASLOV

Uradne ure so: dnevno od 11-8 ure pop. včeraj nedelja.

Post, sedež in sedež včeraj od 7 do 8.30.

DR. JOS. V. GRAHEK

Physician and Surgeon  
303 American State Bank Bldg.  
609 Grant St. at Sixth Ave.,  
PITTSBURGH, PA.

IMPERIAL  
STATE BANK,  
IMPERIAL, PA.

Vedno opisanje pripravilo na  
trdelki. Nai, oglaša pripravilo  
za branitev.

CEKOVNE IN HRANILNE  
VLOGE.

Varnostna shramba.

MATH. PEZDIR,

Box 772, City Hall Sta.,

DR. KOLER  
538 Penn Ave., Pittsburgh, Pa.

Dr. Koler je najboljši  
bolniški zdravnik, oper  
jezik v Pittsburghu.  
Kontrolacija hrvi, odre  
vna, v obveznem do  
zdravju. Če meni potrebi  
zdravju, kaže v lege  
v lege, zdravju in bolni  
čini.

Vse močne bolniški aktivnosti so  
zdravju, ne žalit, temveč pridite  
in jaz vam ne bom navel povrnil.

Dnevno vse: Ob dnevnih urah od 8 do 9  
Ob nedeljih od 8 do 9.

## POZOR ROJAKI!

Na prodaj posetivo!

Elegantno urejena RESTA  
RACIJA pri kolodvoru, se proda  
z inventarjem in z gostilniškimi  
pravilami, ter tudi posetivo tik  
Metliškega kolodvora. Posetivo  
obsegajoče zidano hišo, staro  
osem let, dva hleva stara leto in  
pol, ter štiri orale prvega razreda  
orane zemlje, ki je zelo rodovitna,  
en oral sadnega vrta tikajoč se  
državne ceste, ki pelje v Novo  
Mesto in Karlovac. Zelo ugodna  
prilika za Slovence ali Hrvate, ki  
ima veselja do gostilniške obrti.  
Na zahtevo predložim resnim reflektantom sliko in zemljisko  
mapo. Za nadaljnja pojasnila se je  
obrniti na lastnika na naslov:  
Joseph Konti, 2503 E. 59th St.,  
Cleveland, Ohio. (Adv.)

## ZNIŽANE CENE.

## LOOK OUT ZA PIJAČE

Katero se izkoristi hot. je Trickev Oaj vred

TETOTEC novaj 500. KEMBLAN novaj 500. TETON

RODE novaj 500. RODON (CENTRIANT) novaj

hot. in druge delnice v načrtu. BRINJE je

zgoljeno kralje pa to stot. \$11.50, manj kot

\$12.50. Pustec pa je posilje Narodno

in Gospodarski, v katerem je posilje na TETRAZETTE, in vsega v tem, da je posilje

hot. vrednost je 40.00, vendar je posilje

kraljevna hot. \$10.00. Vse vrednosti

vrednosti, ki jih posilje Naredil

je pričetil Money Order ali tel.

A. NORWAY, 1900 W. 5th St., Chicago, Ill.

(Advertisement)

(Advertisement)

## DOMAČI ZDRAVNIK

Plešite po brezplačni cesti, v katerem je  
naučeno popolno vseči ravnino in kaj

v knjigi.

## DOMAČI ZDRAVILA

V vsej imen jedilne delave, Knajpova

jedilnove kave in importirane domačne

zdravila, katera pripravijo mgr. Knajp

v knjigi.

## Prescription A-2851

je močne zdravila zoper revmatizem

in trganje. Pri vseki steklenici je novaj

delo \$1.00. Sledi najlepši dan

vsi zdravila v vsej vrednosti

